

Työllisyysyksikön tehtävät ja toiminnan järjestäminen

Kh 02.09.2024 § 148

Valmistelija

Harri Anttila, kunnanjohtaja
p. 0400 559 034, harri.anttila@rautjarvi.fi

TE 2024 uudistuksessa työvoimaviranomaisen tehtävät siirtyvä kuntien vastuulle. Muutoksen yhteydessä myös kunnan asema työllisyyden hoidossa merkittävästi muuttuu.

Viranomaisvastuu siirtyy Etelä-Karjalan työllisyysalueelle Lappeenrannan kaupungin toimiessa isäntäkuntana.

Keskeisiä kunnan toimintaan vaikuttavia muutoksia ovat:

- Kunnan saaman palkkatuen kohdistuminen ainoastaan vajaatyökykyisiin ja yli 60 -vuotiaisiin työttömiin.
- Kuntouttavan työtoiminnan poistuminen työvoimapolitiittisena toimenpiteenä
- Kuntien rahoitusvastuun kasvaminen työmarkkinatuesta ja ansiopäivärahasta

Muutoksen jälkeen kunnille ei jää enää työkaluja, joilla voitaisiin suoraan vaikuttaa kuntien työmarkkinatuen kuntaosuuden määrään. Tämän vuoksi kunnan ei ole perusteita ylläpitää sosiaalista kuntoutusta tai tarjota palkkatukityötä työpajoissa.

Kunta voi säästää kustannuksissa ainoastaan järjestämällä toimintaansa niin, että yli 100 päivää työttömänä olleet työllistyvät avoimien työmarkkinoiden työpaikkoihin.

Etelä-Karjalan pienet kunnat ovat valmistelleet yhteisen näkemyksen kuntien vastuulle kuuluvista työllisyydenhoidon tehtävistä, jonka pohjalta järjestetään tapaaminen kuntien Etelä-Karjalan työvoima- ja maahanmuuttopalvelujen lautakunnan jäsenten kanssa 29.8.2024.

1. Työllisyysalueen tehtävien delegointi ja vastuun siirto kunnille niin, että kunta voi toimia työttömien ohjaamisessa työpaikkoihin sekä työnantajien tukena työllistämässä
2. Yritysten ja erityisesti henkilöstöpalveluyritysten mukaan ottaminen työllisyyden edistämiseen
3. Etäpalvelupisteet jokaiseen pieneen kuntaan

Lisäksi tarvitaan lisää resursseja työkyvyn arviointiin ja tiivistä yhteistyötä E-K hyvinvointialueen kanssa sosiaalisen kuntoutuksen järjestämisessä.

Kolmannen sektorin toimijoiden asema on tällä hetkellä erittäin huono ja toimijoiden tulevaisuuteen turvaamiseen tulee löytää maakunnallinen linjaus.

Pienten kuntien kesken on myös hahmoteltu yhteistä ESR+ hanketta, jonka avulla voitaisiin kehittää kuntien toimintaa palvelujen edistämässä.

Kuntien näkemys on, että kuntien rahoituksen Etelä-Karjalan työllisyysalueelle tulee rajautua kuntien saamiin valtionosuuksiin. Näin

kunnille jäisi omaa toimintakenttää työmarkkinatuen kompensaaion osalta ja mm. kuntien varoista työnantajille annettavista kannustimista.

Vuoden 2025 alusta lukien siis kuntien työllisyysyksiköiden rahoittamisen kannusteet muuttuvat. Käytännössä tämä tarkoittaa, että perinteinen työpajatoiminta omana tai ostopalveluna ei kunnalle taloudellisessa mielessä ole enää kannattavaa.

Kuntien on kuitenkin tarpeen jatkossakin pyrkiä pienentämään yli 100 päivää työttömänä olleiden määrää, koska riskinä on, että pitkäaikaistyöttömien määrä kasvaa, kun aiemmin käytössä olleita toimenpiteitä ei enää ole ja kuntien "sakkomaksut" ja perustoimeentulotuen kuntaosuudet kasvavat yli siirtymävaiheessa kuntien saaman valtionosuuskompensaaion.

Toiminnan uudelleen järjestämistä varten Parikkalan, Ruokolahden ja Rautjärven kunnanjohtajat ja työllisyyskoordinaattorit päättivät esittää, että kunnat selvittäisivät yhteisen työllisyysyksikön perustamista, joka ottaisi vastuu kaikkien kolme kunnan osalta kaavailtujen kunnan tehtävien hoitamisesta.

Tämän yhteistyön keskeinen tarkoitus on alentaa kuntien sakkomaksuja vähintään yhteistyöhön käytetyn resurssin verran. Tavoitteen toteutumista seurataan vuosittain, jolloin myös kunnissa voidaan tehdä päätökset työllisyystoimiin käytettävien resurssien käytöstä. Yhteistyöllä haetaan parempaa tehokkuutta ja vaikuttavuutta kuin yksin toimien.

Tällä hetkellä Ruokolahdella ja Rautjärvellä ovat työllisyyskoordinaattorit ja lisäksi Rautjärvellä on vakituisessa toimessa työpajaohjaaja, jotka muodostaisivat yhteisen työllisyysyksikön henkilöstön. Työllisyyden hoidon kustannukset alenisivat työpajatoiminnan lopettamisesta ja työllisyysyksikkö keskittyisi kunnan työmarkkinatukimenojen hallintaan edistämällä työllistymistä avoimille työmarkkinoille.

Toimintamalliksi on kaavailtu, että työllisyyskoordinaattorit toimisivat yhteistyössä työllisyysalueen kanssa ja kartoittaisivat erityisesti kuntien pitkäaikaistyöttömien mahdollisuuksia työllistymiseen sekä työnantajien työntekijätarvetta. Työllistymistä voitaisiin edistää myös kaikissa kolmessa kunnassa toimivan Plan-B hankkeen ja sen osajaverstaan avulla.

Työpajaohjaajan tehtäväkuvan muuttuisi tukihenkilöksi, joka tukee niin työttömiä kuin työnantajiakin työkokeiluissa, palkkatukityöllistämisessä sekä muutoinkin työsuhteen alkuvaiheissa yli 100 päivää työttömänä olleiden työllistämisen helpottamiseksi.

Parhaillaan selvitetään yhteistyössä henkilöstövuokrausyrityksen kanssa kumppanuuden edellytyksiä työpaikkojen tarjoamisesta henkilöstövuokrauksen avulla paikallisille työnantajille ja kuntien tilapäisen työvoimatarpeeseen, kun palkkatukityöllistäminen ei enää ole käytettävissä. Mallia voitaisiin hyödyntää myös muiden alueen henkilöstövuokrausyritysten kanssa. Työllisyysyksikkö voisi koordinoida kumppanuutta erityisesti 100 päivää työttömänä olleiden osalta.

Yhteisen työllisyysyksikön kustannukset voitaisiin jakaa yli 100 päivää työttöminä olleiden, työttömien tai asukasluvun suhteessa ja onnistumista arvioida pitkäaikaistyöttömien määrän kehityksellä.

Päätösehdotus Kunnanhallitus hyväksyy Parikkalan, Rautjärven ja Ruokolahden yhteisen työllisyysyksikön valmistelun niin, että yhteisötoimintamalli olisi käytettävissä vuoden 2025 alusta lukien. Rautjärven kunta on valmis toimimaan yhteisen työllisyysyksikön isäntäkuntana.

Työllisyysyksikön tehtävät tulee määritellä E-K työllisyysalueen kanssa sovittuihin kunnan kunnan vastuisiin työllisyyden hoidossa ja niin, että kaikkien kolmen kunnan tavoitteet otetaan huomioon toiminnan järjestämisessä.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi työllisyysyksikön yhteistoimintamallin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kh 30.09.2024 § 163
96/14.00.01/2024

Valmistelija Harri Anttila, kunnanjohtaja
p. 0400 559 034, harri.anttila@rautjarvi.fi

Työllisyysyksikön toiminnan suunnittelua on jatkettu Parikkalan, Rautjärven ja Ruokolahden kesken. Aluksi on keskitytty työllisyysyksikön tehtävien ja toiminnan määrittelyyn, joka yhdenmukaistuisi kaikkien kuntien osalta.

Yhteisestä tavoitteista, toiminnan organisoinnista ja tarvittavista resursseista ei vielä ole saatu määriteltyä yhteistä käsitystä. Koska Parikkalassa tehtävät on järjestetty ilman kunnan omaa työllisyystoimintaa, työmäärän arviointi on erittäin vaikeaa ja vaatisi ehkä oman vastuuhenkilön palkkaamista.

Uudistuksen myötä muuttuvassa tilanteessa, jossa kunnalla ei ole suoria mahdollisuuksia vaikuttaa työmarkkinatuen ja ansiopäivärahan kuntaosuuteen, työn vaikuttavuutta ja taloudellista tulosta on erittäin vaikea arvioida. Voidaan ainoastaan todeta, että pitkäaikaistyöttömyyden kustannukset nousevat, jos kunnat eivät aktiivisesti pyri asiaan puuttumaan.

Suurimman hyödyn työllisyysyksikkö tuottaisi työn tarjontaa kasvattamalla, joko piilotyöpaikkojen tai useamman työnantajan työpaikkojen avulla, tarjoamalla tukea työn tarjoajille. Tähän sitten liittyisi perinteisempi työttömien ohjaus ja osaamisen kehittäminen.

Rautjärven kunnan puolesta kunnanjohtaja on selvittänyt paikallisen yrittäjän kanssa henkilöstöpalveluyrityksen ja työllisyysyksikön kumppanuuden edellytyksiä työllistämiseksi. Tavoitteena on madaltaa työtä tarjoavien yritysten ja yhteisöjen kynnystä työntekijöiden työllistämiseen, kun mukana olisi työnantajana toimiva henkilöstövuokrausyritys. Toimintaa voitaisiin testata puolen vuoden kokeilulla. Kunnanjohtaja selostaa asiaa kokouksessa.

Maakunnan pienten kuntien yhteistoiminnassa on aloitettu kirjoittaa yhteistä ESR+ hakemusta 31.10.2024 päättyvään hakuun. Hankehakemuksen kirjoittamiseen saadaan apua Plan B -hankkeen kautta LAB-ammattikorkeakoululta.

Työllisyysyksikön tavoitteet, tehtävät ja toiminta

Valmistelussa työllisyysyksikön tavoitteiksi on määritelty:

1. Työttömien työllistyminen avoimille työmarkkinoille ja kuntaan.
2. Työntekijöiden löytäminen paikallisesta työvoimasta työnantajien tarpeeseen.
3. Yritysten kannattavuuden ja kasvun tukeminen.

Palvelukonsepti keskittyisi työntekijöiden ja -antajien paikalliseen edistämiseen, jonka toimenpiteitä olisivat:

- Ohjaus tuki ja neuvonta
- Työllisyyden, työllistämisen ja osaamisen kehittäminen
- Paikkakunnan työnantajien työvoiman tarpeiden selvittäminen yhteistyössä Kehyn ja työllisyysalueen kanssa (piilotyöpaikat ja hiljaisessa haussa olevat)
- Työttömän työnhakijan, uutta työtä hakevan tai alan vaihtajan työllistymisen edellytysten selvittäminen ja osaamisen kartoittaminen sekä kehittäminen paikallisten työnantajien tarpeiden mukaisesti yhteistyössä Plan B -n hankkeen osaajaverstaan kanssa
- Palkkatuen ja kunnan oman työllistämistuen välittäminen työnantajille.
- Henkilökohtainen tuki työsuhteen tai työkokeilun alussa niin työnantajille kuin työntekijöillekin.
- Nuorten kesätyöllistämisen ja kesätyösetelien järjestäminen.

Työsuhteiden alkamisen edistämiseen liittyen kannustimeksi on todettu tarvittavan myös kunnan omaa työllistämistukea:

Työnantajan työllistäessä kunnan "sakkolistalla" olevan työttömän kunta maksaisi 4 kuukauden ajalta keskimääräisen kunnan työmarkkinatuki ja ansiopäivärahaosuuden:

- 10 % 100 -200 päivältä 80 €/kk
- 20 % 200 – 300 päivältä 160 €/kk
- 30 % 300 – 400 päivältä 240 €/kk
- 40 % 400 - 700 päivältä 320 €/kk
- 50 % yli 700 päivältä 400 €/kk

Palkkatuki ei kerrytä työssäoloehtoa ja pitkäaikaistyötön jäädessään työttömäksi ennen työssäoloehdon täyttymistä palaa kunnan "sakkolistalle". Tämän vuoksi pisimpään työttömänä olleiden saavuttaessa työssäoloehdon (12 kk) ilman palkkatukea tai palkkatukijakson jälkeen kunta maksaisi bonuksena työnantajalle työttömyyden päättyessä maksetusta 3 kuukauden työmarkkinatuen 50 % 401 – 700 päivää työttömänä olleista (1.200 €) ja 100 % yli 700 päivää työttömänä olleista (3.200 €).

Kuntaliiton tulkinnan mukaan kunnan maksama työllistämistuki on aina de-minimistukea, jota yrittäjä voi saada enintään 300.000 € kolmen vuoden aikana.

ESR+ -hanke

Hankkeen työpaketit olisivat

- **Kuntien uusi matalan kynnyksen palvelu,**
 - esim. 3+3+3+3 -mallinen (hyvinvointi- ja terveys, voimavaravalmennus, työnhaku- ja tietotekniikkataidot,

työhönvalmennus), osana myös maahanmuuttajien suomen kielen opetus

- **Aikuisten Osaamo -toimintamallin kehittäminen**

- "aikuisten Ohjaamo": yli 30-vuotiaille tarkoitettua ohjausta ja neuvontaa työllisyyteen, koulutukseen, elämänhallintaan, talouteen ym. liittyen
- työnantajille ohjausta ja neuvontaa työllistämiseen ja osaamisen kehittämiseen liittyen
- luodaan työllisyyden ja elinvoiman edistämisen ja osaamisen kehittämisen ekosysteemi pieniin kuntiin
- sovitetaan yhteen Osaajaverstas -konseptin kanssa

- **Rinnallakulkija -malli**

- haastavassa työmarkkina-asemassa (pitkäaikaistyöttömät, maahanmuuttajat jne.) saattaminen työelämään esim. työkokeilun kautta
- vahva tuki työsuhteen alkuvaiheessa niin työntekijälle kuin työnantajallekin

Pääasiallinen kohderyhmänä olisivat yli 400 päivää työttömänä olleet.

Hanke olisi 3 vuotinen ja kooltaan 300.000 euroa, josta kuntien omarahoitusosuus olisi 75.000 € ja yhden kunnan osuus olisi 3.600-5.000 euroa vuodessa riippuen mukaan lähtevien kuntien määrästä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Anttila Harri

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee tiedokseen työllisyysyksikön valmistelun ja antaa tarpeelliset jatkovalmisteluohjeet.

Rautjärven kunta osallistuu pienten kuntien ESR+ -hankkeen valmisteluun ja tarvittaessa hakemuksen jättämiseen sekä sitoutuu hankkeen omarahoitukseen enintään 5.000 eurolla vuodessa kolmen vuoden ajan.

Päätös

Muutettu päätösehdotus: Kunnanhallitus merkitsee tiedokseen työllisyysyksikön valmistelun ja antaa tarpeelliset jatkovalmisteluohjeet. Rautjärvi, Ruokolahti ja Parikkalan jatkavat yhteisen toimintamallin määrittelyä ja yhteisen työllistämisyksikön perustamiseen palataan sen jälkeen, kun työllisyysalueen toiminta on alkanut. Rautjärven kunta valmistelee oman toiminnan järjestelyn sekä valmistautuu myös kokeilemaan kumppanuuksia eri toimijoiden kanssa. Rautjärven kunta osallistuu pienten kuntien ESR+ -hankkeen valmisteluun ja tarvittaessa hakemuksen jättämiseen sekä sitoutuu hankkeen omarahoitukseen enintään 5.000 eurolla vuodessa kolmen vuoden ajan.

Hyväksyttiin muutetun päätösehdotuksen mukaisesti.